En Büyük Eser

Atatürk yalnız cephede değil, barış yıllarında da milletine önderlik etti. Halkın huzurunu ve refahını sağlamak, inkılaplarla Türk milletini **çağdaş uygarlık seviyesine** ulaştırmak istedi. Onun izleri **askerlikten siyasete**, toplumsal ve ekonomik hayattan **eğitim ve hukuka** kadar her alanda görülür. Bunlara yazdığı ve çevirdiği **kitaplar** da eklenir.

BUNU UNUTMA

Atatürk'ün eserleri iki türlüdür: **yazılı eserleri** (kitaplar) ve kurduğu **devlet ile yaptığı inkılaplar**.

Türkiye Cumhuriyeti

Birçok eseri olmasına rağmen Atatürk **en büyük eserinin Türkiye Cumhuriyeti** olduğunu söyledi: "Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir." Kurduğu cumhuriyetle milletine **millet iradesine dayanan** modern bir yönetim sistemi kazandırdı. Bu eseri "Bütün ümidim gençliktedir." diyerek **Türk gençliğine emanet** etti.

Çalışma masasında kitap okuyan Atatürk (temsilî)

Okuyan ve yazan bir lider

Küçük yaşlardan beri okumaya ve araştırmaya meraklıydı; okuduklarını arkadaşlarıyla tartışırdı. Genellikle **masa başında** okur, kitaplara **kırmızı-mavi uçlu kalemle** işaret koyar, **kurşun kalemle** not alırdı. Manastır'da **Ömer Naci** sayesinde şiir ve edebiyata ilgi duydu, güzel konuşma ve yazma hevesi arttı. Harp Akademisi'nde fikirlerini paylaşmak için arkadaşlarıyla **el yazısıyla bir gazete** çıkardı.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Kitapları işaretleyerek ve not alarak okuması onun **eleştirel düşünen, araştırmacı ve bilime önem veren** bir kişiliği olduğunu gösterir.

İşaret	Atatürk'ün kitaplarda kullandığı anlam
Kırmızı çizgi	Fikri güçlü buldu ve katıldı.
Mavi çizgi	Fikri beğenmedi.
"xx" / "xxx"	Önemli / Çok önemli
"müh." / "ç. müh."	Mühim / Çok mühim
"D." / "?"	Dikkat / Fikri kabul etmiyor ya da şüpheli görüyor

Gençliğe emanet

Atatürk **Türk gençliğine** şöyle seslendi: "Sizler, yeni Türkiye'nin genç evlatları, yorulsanız dahi beni takip edeceksiniz. **Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler asla ve asla yorulmazlar.** Türk gençliği amaca, yüksek ülkümüze durmadan, yorulmadan yürüyecektir."

Siyasi ve Kültürel Eserleri

Nutuk'un okunduğu kurultay, 1927 (temsilî)

Nutuk (Büyük Söylev)

19 Mayıs 1919'dan 1927'ye kadar yaşanan siyasi, askerî, toplumsal ve ekonomik olayları anlatır. Ağırlıkla **Millî Mücadele**, Cumhuriyet'in kuruluşu ve inkılaplar yer alır. Atatürk bu eseri **CHP'nin II. Kurultayı'nda** (15-20 Ekim 1927, Ankara) **6 günde, 36,5 saatte** okudu; bir hitabeye (söyleve) dayandığı için **Nutuk** adını aldı.

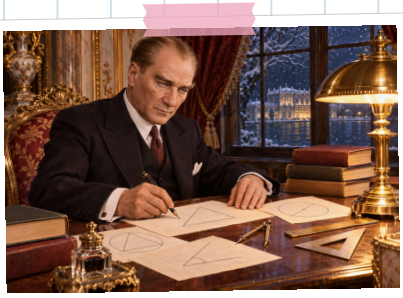
Nutuk neden önemli?

Olayları bizzat yaşayan kişinin kaleminden çıktığı için siyasi ve millî tarihimizin **birinci elden** değerli bir kaynağıdır. Yalnız geçmişi anlatmaz; **öğretici tarih anlayışıyla** millete nasihatler verir, bugüne ve yarına ışık tutar. Nutuk, Atatürk'ün Türk gençliğine seslendiği **Gençliğe Hitabe** ile sona erer.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Nutuk, Millî Mücadele'yi öğrenmek isteyen biri için **birincil (birinci elden) kaynaktır.** Çünkü olayları yöneten kişi tarafından anlatılmıştır.

Eser	Konusu ve özelliği
Atatürk'ten Mektuplar	Atatürk ile manevi kızı tarihçi **Ayşe Afet İnan** arasında **1935-1938** yıllarında yazılan mektuplardan oluşur. Mektuplarda genellikle **Hatay sorunu** anlatılır. Afet İnan o sırada Cenevre Üniversitesinde okuyordu.
Medeni Bilgiler	Afet İnan, Atatürk'ün **bizzat kaleme aldığı** belgelerden yararlanarak hazırladı. İlk kez **1930'da** "Vatandaş İçin Medeni Bilgiler" adıyla yayımlandı. Vatandaşlara ve devlet yetkililerine **görev ve haklarını** anlatır. Uzun yıllar ortaokullarda ders kitabı olarak okutuldu.
Karlsbad Hatıraları	I. Dünya Savaşı sırasında (1918) tedavi için gittiği **Karlsbad'da** tuttuğu günlüktür. Afet İnan yayıma hazırladı. Atatürk'ün **kişilik özellikleri, alışkanlıkları ve özel yaşamı** hakkında bilgi verir.
Minber gazetesi	1918'de **Ali Fethi (Okyar)** ile çıkardığı, **50 gün** yayımlanan gazete. Devletin ve milletin karşılaştığı tehlikeler anlatıldı, hükûmete uyarılar yapıldı. **Basına** verdiği önemi gösterir.

Geometri kitabını yazan Atatürk, Dolmabahçe (temsilî)

Geometri

Ölümünden **bir buçuk yıl önce**, **1936-1937 kışında** Dolmabahçe Sarayı'nda, III. Türk Dil Kurultayı'nın hemen ardından **kendi eliyle** yazdı. Arapça ve Farsça terimlerle dolu ders kitaplarının **öğrenmeyi geciktireceğini** düşünüyordu. 44 sayfalık bu eserde bu terimler yerine **üçgen, dörtgen, çember, yüzey, boyut, eşit, eşkenar, ikizkenar, yamuk** gibi **Türkçe terimler** kullandı. Bugün matematik derslerinde kullandığımız bu terimler, Türkçenin **bilim dili** olabileceğini gösterir.

Askerî Eserleri

Mustafa Kemal askerliğe dair eserlerinde **subayların ve komutanların yetiştirilmesine**, eğitime, tatbikata ve orduyu her an savaşa hazır tutmaya önem verdi. Bazı eserleri Almancadan yaptığı **çevirilerdir**.

Eser	Konusu ve özelliği
Takımın Muharebe Talimi	Askerlik hayatının başlarında Alman General **Litzmann'ın** eserinden **Almancadan çevirdi**. Askerî taktik ve teknik bilgiler içerir.
Bölüğün Muharebe Eğitimi	Litzmann'ın eserinden, Harp Akademisi'nden **mezun olduktan sonra**, kurmay subayken Almancadan çevirdi. Küçük birlik komutanlarının sevk ve idare bilgisini artırmayı amaçlar; muharebe, savunma ve taarruz konularını kapsar.
Cumalı Ordugâhı	**1909'da** Makedonya'daki Cumalı Ordugâhı'nda **Almanlarla birlikte** katıldığı tatbikatı anlatır. Süvari bölük, alay ve tugaylarının eğitim ve manevraları yer alır.
Taktik Tatbikat Gezisi	**1911'de** 5. Kolordu Harekât Şube Müdürüyken yazdı. Subayların **arazide yetiştirilmesini** ve tatbikatın önemini vurgular. Muharebeyi yönetmede kalıp kurallar olmadığını ve komutanın taşıması gereken nitelikleri anlatır.
Zabit ve Kumandan ile Hasbihal	**Sofya'da askerî ataşeyken** yazdı. Arkadaşı **Nuri (Conker)'in** "Zabit ve Kumandan" kitabının söyleşi biçiminde eleştirisidir; katıldığı ve katılmadığı görüşleri anlatır. **İyi yöneticilik ve komutanlık** üzerinde durur. **1918'de** İstanbul'da basıldı.
Talim ve Terbiye-i Askeriye Hakkında Nokta-i Nazarlar	Askerî eğitim ve bu eğitimin temel amaçları hakkındaki görüşlerini içerir.
Birinci Ta'biye Meselesinin Halli	Komutan adaylarının ve askerlerin eğitimine verdiği önemi, ordunun bütün unsurlarıyla **her an olası bir savaşa hazır** olması gerektiğini anlatır.
Taktik Meselesinin Çözümü ve Emirlerin Yazılmasına İlişkin Öğütler	Yedi sayfalık bir **emirnamedir**. Çanakkale Savaşları'ndan sonra, **1916'da Edirne'de 16. Kolordu Komutanıyken** yazdı ve bütün subayların okumasını emretti.
Arıburnu Muharebeleri Raporu	Çanakkale'de görev yaptığı cephelerde yaşananlar hakkında **Harp Dairesine** sunduğu raporlardan oluşur.
Anafartalar Muharebelerine Ait Tarihçe	Çanakkale Savaşı'nı **gün gün**, ayrıntılı ve **belgelere dayanarak** anlatır.
Atatürk'ün Hatıra Defteri	I. Dünya Savaşı'nda komuta ettiği **Doğu Cephesi'nde** Muş ve Bitlis'in Ruslardan geri alınmasını ve bölge halkının sorunlarını anlatır.

DİKKAT!

Çeviri eserler: **Takımın Muharebe Talimi** ve **Bölüğün Muharebe Eğitimi**. **Geometri** ise Atatürk'ün **kendi yazdığı** eserdir. **Zabit ve Kumandan** kitabının yazarı **Nuri Conker**'dir.

Kavram kutusu

Zabit: Subay. **Hasbihal:** Dertleşme, söyleşi. **Talim:** Eğitim, alıştırma. **Nokta-i nazar:** Bakış açısı, görüş. **Ta'biye:** Birlikleri savaşa göre düzenleme (taktik). **Ordugâh:** Ordunun konakladığı kamp yeri. **Ataşemiliter:** Askerî ataşe.

Hangi görevdeyken hangi eser?

- **1909, Makedonya:** Cumalı Ordugâhı
- **Sofya, askerî ataşe:** Zabit ve Kumandan ile Hasbihal
- **1916, Edirne, 16. Kolordu:** Taktik Meselesinin Çözümü
- **1911, 5. Kolordu:** Taktik Tatbikat Gezisi
- **Çanakkale:** Arıburnu Raporu, Anafartalar Tarihçesi
- **Doğu Cephesi:** Atatürk'ün Hatıra Defteri

Eserleri Sınıflandıralım

Siyasi
- Nutuk
- Atatürk'ten Mektuplar
- Minber gazetesi yazıları

Sosyal ve kültürel
- Medeni Bilgiler
- Geometri
- Karlsbad Hatıraları

Askerî
- Cumalı Ordugâhı
- Taktik Tatbikat Gezisi
- Zabit ve Kumandan ile Hasbihal
- Arıburnu Muharebeleri Raporu

Eser	Atatürk'ün hangi yönünü gösterir?
Geometri	Türk diline ve **bilime** önem vermesi; Türkçenin bilim dili olabileceğine inanması
Medeni Bilgiler	Bilinçli, hakkını ve görevini bilen **vatandaş yetiştirme** isteği; demokrasiye önem vermesi
Nutuk	Tarih bilinci; olayları belgeleriyle gelecek nesillere **aktarma** isteği
Askerî eserleri	Askerî dehası, **eğitime ve disipline** önem vermesi, ileri görüşlülüğü
Minber gazetesi	Basının halkı **aydınlatmadaki** gücüne inanması
Arıburnu Raporu, Anafartalar Tarihçesi	Olayları **belgeye dayandırması**, tarih yazımına önem vermesi

Karıştırma
- **Zabit ve Kumandan** Nuri Conker'in kitabıdır; **Zabit ve Kumandan ile Hasbihal** ise Atatürk'ün bu kitaba yazdığı eleştiridir.
- **Atatürk'ten Mektuplar** Hatay sorununu; **Atatürk'ün Hatıra Defteri** Doğu Cephesi'ni anlatır.
- **Medeni Bilgiler** ve **Karlsbad Hatıraları** Afet İnan tarafından yayıma hazırlandı.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR
Eserlerinin konuları **askerlikten siyasete, eğitimden dile** kadar uzanır. Bu çeşitlilik onun **çok yönlü** bir lider olduğunu gösterir.

DİKKAT!
Karlsbad, o dönem Avusturya-Macaristan sınırları içindeydi; bugün **Çekya'dadır** (Karlovy Vary).

Notlarım

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

☐ 1. Atatürk en büyük eserinin Türkiye Cumhuriyeti olduğunu söylemiştir.
☐ 2. Nutuk, CHP'nin II. Kurultayı'nda okunmuştur.
☐ 3. Atatürk kitaplarda katılmadığı fikirlerin altını kırmızı kalemle çizerdi.
☐ 4. Takımın Muharebe Talimi Almancadan çevrilmiş bir eserdir.
☐ 5. Atatürk'ten Mektuplar, Nuri Conker ile yazışmalardan oluşur.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Nutuk	☐	Ali Fethi ile çıkarılan gazete (1918)
B) Geometri	☐	Nuri Conker'in kitabının eleştirisi
C) Karlsbad	☐	Üçgen, dörtgen gibi Türkçe terimler içerir.
D) Hasbihal	☐	Tedavi için gittiği yerde tuttuğu günlük
E) Minber	☐	1919-1927 olaylarını anlatan söylev

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **Hatay** **Dolmabahçe** **Afet İnan** **Arıburnu**

1. Medeni Bilgiler'i ..... yayıma hazırladı.
2. Atatürk'ten Mektuplar'da en çok ..... sorunu anlatılır.
3. Çanakkale'yi ..... Muharebeleri Raporu'nda anlattı.
4. Geometri kitabını ..... Sarayı'nda yazdı.

D. Bilgimi yazıyorum

1. Atatürk'ün askerlik alanındaki iki eserini yazınız.

2. Nutuk'un konusunu ve bu adı neden aldığını yazınız.

3. Atatürk'ün Geometri kitabını yazmasının amacı nedir?

4. Atatürk'ün kitapları işaretleyerek okuması onun hangi özelliğini gösterir?

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!